

ВЛАДИМИР ФИРСОВ

КЕНГУРУ

Превод от руски: Маргарита Стефанова, 1977

chitanka.info

Бях още момченце, когато на Земята долетя първият кораб с петръки жители на Алфа Центавър. Какъв смут настъпи тогава! Всички говореха само за едно: контакти! Контакти! Братя по разум! Сега населените планети са безброй и вече никой на нищо не се учудва. Другопланетяните се срещат на всяка улица — ръкокрили и кълбообразни, земноводни, двухордови, кристални, насекомоподобни, обърнати наопаки, коленопръстни, полупрозрачни, огледални, святкащи, скокливи, мехурести, пеперудести... Можеш ли да си спомниш всички видове! Преди се случваше някоя старица да срещне късно вечерта зеленокож, с очи като паници, да отскочи встрани, а после премалаяла от уплаха да промърмори в яда си след госта: „Да те вземат...“ И така нататък.

Впрочем, заради тази същата фраза един другопланетянин направи веднъж голям гаф. Решил, че думите, с които са го посрещали навсякъде означават някакъв поздрав и изтърсил тези думи на официален прием в Министерството на междупланетната търговия. Но всичко това беше отдавна. А сега, ако към някой минувач долети огромен паяк с размери на хипопотам, учтиво оголи половинметровите си зъби и попита как стигне до аерогарата, никой не се плаши, а спокойно обяснява. Понякога иска автограф за спомен или пък пита: „А откъде сте намерили такъв суперлон?“ (това разбира се питат жените).

Неслучайно споменах за автографите — по едно време буквално всички събираха. Горките другопланетяни, по цели седмици подписваха своите снимки до пълно изтощение. Но ако четириръките или септоподите се справяха с това, то някои други изпадаха в трудно положение — защото как можеш да получиш автограф от съществокристал? За щастие на пришълците, модата на автографите с развитието на контактите започна да заглъхва. Аз самият престанах да ходя на лов за автографи, когато броят на известните населени планети надхвърли седемстотин. Сега те са няколко хиляди. В кратката космическа енциклопедия описанието на всички тези цивилизации заема около десетина тома. Не зная, ще се намери ли поне един мъдрец, който би могъл да ги запомни всичките. Аз, например не съм от тях и затова неотдавна се забърках в една неприятна история.

Както сами разбирате, всички тези другопланетци, разумни обитатели на нашата Галактика прелитат на Земята не заради

удоволствията да побродят из Лувъра или да посетят Долината на гейзерите. Те трудно се приспособяват към земните условия и някои от тях трябва постоянно да носят със себе си бутилки с амоняк или формалдехид, за да не се задушат в нашата атмосфера. А обитателите на инфрачервените джуджета въобще не излизат от специално построените за тях огромни хладилници, тъй като те просто се изпаряват при температура по висока от минус 120 градуса по Целзий. Добре се чувствуват само обитателите на малкото земеподобни планети и паякообразните от безатмосферните планети — те се хранят от слънчевата светлина и им е все едно къде ще живеят — на Земята или на Луната. Но все пак предпочитат Луната, защото на Земята въздухът им пречи да се движат... Та така, всички тези пришълци долитаха при нас, месеци, години търпяха затвора в слабите черупки на своите звездолети само с една цел — да търгуват.

В зората на космонавтиката писателите-фантасти обичаха да описват междупланетни войни, чудовищни нашествия на марсиани, покоряване на едни планети от други. Според техните книги Космосът е населен от бандитски шайки, космически разбойници, които мечтаят само за едно — да поробят или съвсем да се унищожат един друг. В техните романи капитаните на звездолетите при срещата си с други кораби стрелят по тях с различни видове бордово оръжие, а при отстъпление дълго и старателно замаскират следите си, унищожават маршрутните си карти и т.н. Всичко това е лъжа. Хората искат да живеят в мир и дружба и никой не смята никого да напада. Никой не скрива пътя към себе си. Точно обратното, по целия Космос са поставени подробни указатели, съвсем като по планинските пътища — „До превала има пет часа път“. Пристигай, търгувай, ако има с какво. Разбира се, сред чуждопланетяните има и мошеници, в търговията не може без това. С такива, както се казва, недей да имаш много взимане-даване.

Точно на такъв мошеник и аз веднъж попаднах. Тогава оглавявах сектора за идентификация на валутата в Търгчужцив (казвам го в минало време — „оглавявах“, защото след тази история аз, уви, вече не го оглавявам). Но ще разкажа всичко по ред.

Междупланетната търговия се развиваше удивително бързо. През първите години целият оборот беше само няколко тона. Най-вече се експортираха научни трудове и чертежи на всевъзможни машини.

Това трудно можеше да се нарече търговия. Нима е търговия, ако нашата Академия на науките изпраща някъде в съзвездието Водолей чертежи на синхрокосмотрон за милиард милиарда електронволта, а те, на свой ред, ни пращат рецепта за отглеждане на полицилина — универсален антибиотик, който лекува рак, коклюш, хроничен нефрит и още седемдесет и седем тежки и триста леки болести. Но след няколко години количеството на износните и вносните стоки започна да се измерва с хиляди и милиони тонове. И веднага възникваха невероятни трудности.

Едва ли някой от вас си представя ясно какво е това пари. Паричната система на Земята е отменена преди петстотин години, и сега ни е чудно като си представим, че тя някога е съществувала.

Неотдавна, една вечер влязох да похапна в малко кафене. Някакъв юноша с брадичка и в син тирилаксов костюм пееше старинна песен, като си акомпанираше на китара. Запомних думите: „Навсякъде пари, пари, пари. Навсякъде пари, господо...“ Когато песента свърши и момичетата престанаха да му аплодират, аз запитах певеца:

— Вие пяхте за парите. Бихте ли ми обяснили какво е това?

Младежът вдигна рамене в недоумение.

— Не си ги представям съвсем точно. Казват, че в древността са съществували такива психостимулатори за добро настроение. Пускали са ги във вид на малки таблетки със златен или сребърен корпус. Психополето на такъв апарат е било много слабо, затова всеки се е стараел да има повечко такива апарати и постоянно ги е носил със себе си.

— А после са престанали да ги пускат — каза едно от момичетата, черноока индийка в бяло сари. — Хората се научили да си създават добро настроение без стимулатори.

— Навярно е било ужасно да знаеш, че настроението ти всецяло зависи от някакъв апарат — горещо заяви нейната приятелка, очарователна блондинка в златна къса туника, която показваше догоре стройните ѝ крака. — А ако се развали апаратът, какво става тогава?

— Нещастните ни прадеди — как ли са се чувствували като са носели постоянно със себе си такава тежест! — въздъхна черен като въглен момък, който седеше на края на басейна в краката на индийката и се опитваше да дръпне за опашката една златна рибка. По чернотата му се досетих, че пред мене е един от строителите на хелиостанцията

на слънчевата страна на Меркурий — след месец работа те ставали като главни.

— А пък аз съм чувала, че парите са били много леки — като печатани схеми — каза едно момиче.

Всички тези младежи и девойки бяха млади, здрави и щастливи и за тяхното добро настроение не им бяха нужни никакви стимулатори. Но тяхната наивност по въпроса, който някога се е смятал за най-важен в живота на хората, ме потресе. Опитах се да им обясня какво са парите. Те посрещнаха моя разказ с недоверие.

— Никога няма да повярвам, че човек не е имал право да си вземе храна или дрехи, ако е нямал тези глупави хартийки! — заяви блондинката със златната туника и от възмущение тропна със загорялото си краче. — Не вярвам!

— А ако е бил много гладен? — попита момчето от Меркурий.

— Може и да е умирал от глад, но без пари не биха му дали нищо. А ония, които се опитвали да вземат ги затваряли за няколко години в специални стаи или дори ги убивали.

— Вие разказвате невероятни неща — ми казаха младите хора. — Колко е хубаво, че тези проклети пари вече ги няма.

Да, на Земята нямаше пари вече пет столетия. Но във връзка с бурното развитие на междупланетната търговия се наложи да ги измислим отново. И, повярвайте ми, това не беше толкова лесна работа.

Дори на нашата малка Земя за пари са служели триметрови воденични камъни и малки златни кръгчета, пъстри морски раковини, кюлчета сол, кравешки черепи, мраморни халки, медни квадрати, свински опашчици и много други неща. А сега, за безкрайния Космос, с безброй разнообразни форми на разумен живот, беше необходимо да се намери единен удовлетворяващ всички еквивалент на стойността на стоката.

Въпросът за единна междупланетна валута възникна веднага след създаването на Търгчуждив — Бюро за търговия с чуждопланетни цивилизации. Тогава работех НИИПИ — Научен институт по история на първобитната икономика — и току-що бях защитил дисертация за древните парични системи. Навярно затова ми предложиха да оглавя отдела за идентификация на космическата валута. Ах, каква увлекателна работа беше! Ако не беше проклетият кенгурянин!

Междупланетната търговия е много сложна работа. Космическият пазар е необятен, потребностите са най-неочаквани. От Бетелгойзе искат да им се достави бързо милион и половина керамични плочки — оказа се, че у тях това сега е най-модерното украшение; от Касиопея поръчват брилянтени бургии, без които се спира добивът на артезиански въздух. Делтата на Серната корона предлага договор за доставка на милион тона заешко зеле, което продължавало двойно живота на короняните. В съзвездието Хрътки са много зле с енергетиката и чакат с нетърпение обещания плутоний, който ние пък на свой ред трябва да получим от лиряните в замяна на три носорога за техния зоопарк. При светещите неочаквано излезли на мода светещи украшения и те искат да получат от нас луминофори и фосфор, а кремъчноорганичните жители на Спика, които имат температура на тялото си 500 градуса по Целзий, поръчват голяма партида асбестоцериеви костюми за своите туристи, които желаят да посетят Земята. От Магелановите облаци вече за трети път напомнят, че отдавна изпратените им картини на импресионисти от XXII век, до ден днешен не са пристигнали и искат обезщетение. Жителите на планетата Големият пес, готвещи се да празнуват 333-годишнината на своята федерация (това е по тяхната сметка, тъй като по нашата са 382 и 1/32 години) съобщават желанието си да получат за празника 8 милиарда тона трепанги — най-голямото тяхно лакомство, а жителите на Малкия пес предлагат за тази партида двойно по-голяма цена, за това че техните съседи не са ги поканили на празника. Правителството на Водолей пък иска да му се предадат всичките трепанги, тъй като от тях щели да приготвят серум против върлуващата у тях епидемия от звезден грип, а Зоологическият съвет на източното полукуълбо иска незабавно да се забрани добива на трепанги, за да се спасят от пълно унищожение... И така ден след ден, месец след месец... Безкрайно разнообразни стоки и за всяка трябва да се плати с нещо.

Това беше най-главният въпрос: с какво? Някога хората на Земята се сговорили еквивалентът на стойността на всяка стока да бъде златото — метал доста рядък за онези времена. Но никой не знаеше, какво ще послужи за валута сега!

Нито металните, нито хартиените пари не ставаха за тази цел. Техниката на молекулярното копиране беше добре развита почти на всички обитаеми планети, да се произведат парични знаци в

практически неограничено количество не представляваше никакъв проблем. И макар да нямаше основание да подозираме някого в подобни замисли, самата мисъл за възможността от безконтролно производство на валута служеше за непреодолима преграда. Много бързо отпаднаха и всички предложения за междупланетни плащания с валутата на която и да е от планетите. Няма да ви бъде приятно, ако за една партида гравигенератори с антидивтериева плазма с дванадесет степени честота, заради които сте зарязали всичко и бързо сте изработили за Канопус, ви предложат килограм сушени щурци, които там се ценят необикновено високо. Междупланетните валути бяха доста разнообразни. Няма да разказвам за скъпоценните камъни или раковини — това все пак е нещо. Но вие чували ли сте някога, че за покупки са плащали със сълза от синия крокодил Киу като на звездата Регул, или със следа от Божествената кокошка, на която се кланят на Вега, с усмивки като в съзвездието Дева, или с миризмата на щастие (за валута служи не самият мирис, а някакъв вонящ косъм от космата бълха, която съществува на северния полюс на Полярната звезда)? Имаше и други странни валути.

В Търгчужцив имаше и юридически отдел. Негова грижа бе изработването на устава и определяне правата и задълженията на участниците в междупланетната търговия. Този отдел оглавяваше моят стар приятел Хамлет Рафаел Витковски. От неговата лека ръка тръгнаха и всички мои неприятности.

Работата в юридическия отдел беше малко. Отначало, когато се създаваше Търгчужцив, някои ентусиасти предложиха куп глупави проекти, където имаше всичко: акредитивни писма, търговски представителства, банкети, приеми, речи, протокол, норми на представителствата и други глупости. Рафаел и неговите момчета бързо набутаха тези проекти в коша и изработиха свой, който допадна на всички. Тогава аз бях затънал до шия в изучаването на галактическите валути и затова и до ден днешен не зная как успяха да направят това. Помня, Рафаел ми се оплакваше, че нямало какво да правят и неговите момчета скоро щели да почнат да вият от безделие. Посъветвах го да ги разпрати по командировки например на Конска глава или някъде по-далече. „Това се казва идея — каза Рафаел и ме погледна с уважение. — Главата ти е бистра, приятелю!“

С това започна. Момчетата му тръгнаха да пътуват. Рафаел се справяше лесно с текущите работи. Всичко си вървеше добре, но тогава се появи Леона.

Всъщност тя се казваше не Леона, а Ира. Откакто тръгна тази глупава мода да се вземат втори имена, нашите младежи сякаш се побъркаха. Всеки се стараеше да си изнамери колкото може по-чудновато име от древната история и литература, а и направо от митологията. Невъзможно бе да се запомнят тези имена — трябваше да се записват: Николай-Юпитер, Джон-Лоенгрин, Олга-Вирсавия, Янек-Нерон, Татьяна-Клитемнестра... Един чудак се нарече Херострат, друг — Скопидом. Но Краес и Арта надминаваха всичко. Оказа се, че някога е имало такива неща Краес — крачещ ескаватор, Арта — Артилерийска академия. А пък Цезаровците, Овидиевците, Рамзесовците, Наполеоновците — с лопата да ги ринеш. Рафаел не блесна с оригиналност при избора на името си — вече имах десетина познати Хамлетовци. Но това име се харесваше на всички. И как не! Хамлет — звучи добре...

А сега за Леона-Ирина. Рафаел беше изкопал това съкровище някъде в планините. В края на всяка седмица той отлиташе за Елбрус на ски. Но веднъж се спуснал някъде, където не трябва и го засипала лавина. Около два часа прекарал под снега без съзнание, а после тази девица го откопала. Въпреки миниатюрността и миловидността си, тя беше доста решителна особа и я ценяха много в отряда на спасителите. С една дума, Рафаел веднага се влюбил в нея, а след няколко месеца я убедил да се омъжи за него — така изглеждаха събитията от нейната уста. Самият Рафаел ме уверяваше, че нещата стоят малко по-иначе. Той наистина се провалил в някаква падина, изпуснал едната си ска и доста се поизпотил, докато се измъкне от дълбокия сняг. После решил да си почине и загледал по ръчния екран финалния мач по водна топка между сборния световен отбор и отбора на делфините. Леона уж го намерила зает с това. Тя открила загубената ска и същевременно го наругала затова, че не е включил аварийния пеленгатор, който заработва автоматично при всяко падане на скиора. Кой от тях казваше истината и досега не ми е известно. Подозирам, че инициативата за всички събития, последвали след извличането на Рафаел от лавината е принадлежала изцяло на нея.

Разказвам тази история, защото Леона пожела Рафаел да я заведе на сватбено пътешествие, а нея никой не би могъл да я разубеди в каквото и да е. Бедният Рафаел се лепна за мен и започна да ме моли да го замествам известно време. Отначало отказах: остави някой от твоите. Имаш толкова момчета.

— Ти сам ме посъветва да ги разпратя по-надалече. Сега помагай!

С една дума, убеди ме, предаде ми работата, обясни ми кое как е и се понесе с любимата си зад девет земи в десетата. А аз започнах да ръководя юридическия отдел, тоест сам себе си.

В това време Търгчужцив беше в навечерието на големи събития. Готвеше се първата Всепланетна конференция на Търгчужцив, на която трябваше да се разглежда проектът за единна валута. Бяхме подготвили интересни предложения, които, мога смело да кажа, биха задоволили всички. Ах, ако не беше проклетият кенгурянин!

За планетата Кенгуру не знаех почти нищо. Освен това, че съществува. Но ние не търгувахме с нея, а пък аз от работа нямах време да погледна в енциклопедията. Рафаел ми каза преди да отпътува, че кенгуряните искат да пратят свой представител за преговори и не предупреди да бъда нащрек с него. От думите му разбрах, че кенгуряните са мошеници от класа и не трябва да им се има много доверие. Съдейки по всичко, каза той, те в края на краищата ще откажат да търгуват, след като хубавичко ни поведат за носа. Кой знае защо тяхното отношение към търговията чрез системата на Търгчужцив е „традиционно негативна“ — така се изрази изящно Хамлет Рафаел Витковски, предавайки ми работите. С една дума, разбрах, че те ще се стараят да сложат прът в колелото на конференцията.

— Те са в стара вражда с планетата Скорпион — каза Рафаел. — Вече не зная какво не са успели да разделят тези космически Монтеки и Капулети, та вече около четиристотин години си правят мръсотии едни на други. Но до бой няма да се стигне. Просто си пакостят колкото могат. Последният път това стана пред очите ми по време на седмите междузвездни Олимпийски игри.

И той ми разказа какво е станало. Хитрите и коварни кенгуряни донесли на Олимпийските игри грамадна бутилка с някакви комари, ухапването на които забавя обмяната на веществата в организма у

скорпионците. Пуснали ги в парка, който ограждал Олимпийското село. Озверелите от дългото гладуване комари изпохапали всички спортисти. Но никой не пострадал освен скорпионците. Те през цялото време на игрите ходели сънени и дремели. Един от гребците така дълбоко заспал, че течението го отнесло на сто километра от финала. С една дума, във всички състезания скорпионците заели последни места. Те, разбира се, се досещали, чие дело е това, но можеш ли да се оплакваш от комарите.

— Бъди сигурен — ми каза Рафаел, — че ако скорпионците участвуват в някаква работа, то кенгуряните ще излязат от кожата си, само и само да им напакостват. А скорпионците току-що подписаха Декларацията.

Впрочем, за тая Декларация. Преди заминаването Рафаел ми връчи сребърно ключе от голям калъф, в който се пазеше подвързан с кожа фолиант, украсен с медни закопчалки — съвсем като старинните инкунабули. На подвързията на три езика — руски, линкос и единен — беше издълбана думата „Декларация“. Тази книга бе дело на някой предшественик на Рафаел. Подразбираше се, че в нея ще бъде вписана „Декларация за правата и задълженията на всички разумни планети, встъпващи в братския съюз за междупланетна търговия“ — така искаха да я нарекат. Но Рафаел намери друго предназначение на тази книга.

Не си спомням, казах ли или не, че броят на известните ни цивилизации вече прехвърляше седем и половина хиляди. При това в енциклопедиите и справочниците се споменават само три хиляди. Нашата полиграфия, уви, никак не можеше да се справи с растящия поток от допълнения към вече пуснатите токове. Търгчуждив трябваше да обхване всички желаещи, а как да ги обхване, като нито в един справочник нямаше дори адреса на дадена цивилизация! Ето че Рафаел измисли: всеки дошъл на Земята другопланетянин, който желае да се присъедини към системата на Търгчуждив, да остави в тази книга своите координати и указания как да се добере човек до неговата родина... Всички тези адреси и упътвания се излагаха на точен математичен език, при това най-често на родния език на пришълеца. До момента на заминаването на Рафаел две трети от Книгата беше запълнена с уникални сведения за хиляди планети, жадуващи да се влеят в руслото на всемирната галактическа търговия. Затова той ми

заръча да я пазя като зеницата на окоето си. Ако се случи нещо с тази книга — ние инициаторите на Търгчуждив ще бъдем в очите на цялата Галактика непоправими глупаци. И разбира се, на развитието на междупланетната търговия ще бъде намесен тежък ущърб. Дори е страшно да се помисли колко десетилетия ще бъдат необходими, да се възстановят всички координати на гостите, да им се изпратят извинения, да им се обясни, че ние сме зяплъовци и да се определи нова дата на конференцията...

С една дума, аз старателно пазех тази уникална книга. Наистина не се изискваха кой знае колко усилия. Тя си седеше в калъфа върху полирана маса от марсиански яспис, стаята бе винаги заключена, а вратите и прозорците съоръжени със сигнализация. Ако някой се интересувахе от нея, аз седях и не откъсвах очи. Впрочем, за един месец това се случи три пъти. Първи ме помолиха да я извадя за снимки сътрудниците от телевизионната хроника, после редакторът-съставител на поредния том от енциклопедията я разлиства около два часа. Той гледаше дали няма нещо ново за цивилизациите на буква „Р“. Струва ми се, че намери две — рогооки и рциихари. А после се появи кенгуриянинът.

Работният ми ден в юридическия отдел започваше късно — от два часа. От десет работех на своето постоянно място. По пладне свършвах там. Правех загреване с щанги и отивах да се къпя в басейна. После обядвах и се появявах в юридическия отдел.

Този ден седях сам и разлиствах дневния ред на конференцията, като още веднъж пресмятах всички „за“ и „против“ нашия проект за единна валута. Тогава ми позвъниха от космогарата и казаха, че към мен е тръгнал представител на търговските организации на планетата Кенгуру.

Посрещнах госта при вратата и след взаимни уверения за пълно уважение, го настаних в креслото и се приготвих да слушам. За пръв път през живота си виждах кенгуриянин, но още от пръв поглед разбрах защо неговата планета е получила това име. Гостът действително напомняше кенгуру — голяма конска глава, тежко, разширяващо се надолу тяло и големи крака, по-скоро лапи. Впрочем, беше облечен безукорно. Модерно бомбе с не много голяма периферия, ослепително розова риза и вратовръзка-змей, параден тъмносин смокинг с дълги поли и черни панталони на райета. Придружавайки го до креслото,

внимателно разгледах полите му, стараейки се да съзря под тях опашка, но нищо не видях. Кенгурянинът изящно отметна полите на смокинга си и се отпусна в креслото. Прехвърли крак връз крак, поиска разрешение да запуши, похвали времето ни, а после ме помоли да разгъна пред него блестящите перспективи, произтичащи от братското присъединяване на планетата Кенгуру към световния търговски съюз „Търгчуждив“ — така се изрази той малко високопарно.

Говореше единния език прекрасно, макар да оригиналничеше излишно и малко странно построяваше фразите. Започнах да му разказвам, но тогава иззвъня телефонът и тъничък гласец пропищя в слушалката: „Мамо, Вовка се бие...“ „Момиченце, сбъркала си“, казах аз и оставих слушалката. Но едва отворих уста и се раздаде нов звън. Някой ми доложи, че монтажистите са вече на мястото си. След пет минути отново ни прекъснаха. Този път някакво бюро за услуги ми съобщаваше, че поръчка номер еди кой си за сватбен букет ще бъде изпълнена с един час по-късно... Моят гостенин започна да губи търпение и поиска разрешение да се запознае със списъка на участниците в конференцията. Аз настръгнах, но нямаше какво да правя. Трябваше да намеря ключа и да отворя заветния калъф. Кенгурянинът с леко изумление на конското си лице взе книгата и я претегли на дланите си. Неговото учудване беше понятно — такива грамадни книги се срещат само в музеите. Откакто изобретиха електронния печат, с такъв обем се печатат сега само на една страница. Полупроводникова хартия на едната страна на листа запомня пет хиляди различни текстове, а светлинният индикатор в корицата помага да се намери и включи всяка от тях. (От тук и на всички известният израз „включи страницата“ вместо „отвори на страница“). Нищо чудно, че кенгурянинът се изуми при вида на нашия еднопудов фолиант със закопчалки и златна щампа.

Като приближи креслото си, моят гост отвори книгата и се задълбочи в изучаването ѝ. Не зная колко разбираше разнообразните записки, но неговото дълго лице не изразяваше нищо особено. Когато сне бомбето си, се показаха доста дълги стърчащи нагоре остри уши и това направи външността му толкова карикатурна, че аз се изкикотих.

Но оня дори не трепна, сложи бомбето си на масата, небрежно хвърли в него розовите си ръкавици и зачете. Седнах зад своята маса

до телефона, като поглеждах от време на време госта. Той четеше бавно, дори мърдаше устни, а на мене ми се струваше, че там седи не брат по разум, пълноправен представител на високоразвита цивилизация а някакъв приказен персонаж, нещо като Заю Баю или Кума Лиса. Ах, проклетникът! Едва после разбрах, че той прекрасно е знаел за впечатлението, което неговата външност прави на хората и се възползува умело от това.

Кенгурянинът седеше, прелиствайки страниците и мърдайки устни, а аз блещех очи към него и се стараех да не задряма. После звънна телефона и някой раздражено ме попита, кога ще има билети. Учтиво отговорих, че е грешка и отново се втренчих в кенгурянина. След половин час се разнесе втори звън — този път търсеха Архимед Петър Иванович. И от тук започна. Не успях да сложа слушалката, когато някой потърси Афродита Мария Петровна. После ме попитаха какво да правят с ваксината. Предложиха ми расово кученце. Помолиха ме да реша задача по физика. Казаха, че днеска бабата няма да дойде. Обещаха непременно да ми изпратят автолет. Искаха отчет по форма номер тридесет и седем. Уверяваха ме, че ме обичат както преди. Интересуваха се как е моят радикулит... Започнах тихо да се ядосвам. Ако не беше госта, просто щях да сменя слушалката от вилката, но неговото присъствие ме смущаваше — какво ще си помисли той за реда в земните учреждения! Около три пъти звъних в Бюрото за повреди, но там през цялото време беше заето. Кенгурянинът седеше неподвижно само дългите му уши трепкаха при всеки звън — явно всичко това и на него му омръзна. Беше около четири часа, когато стана от креслото. Вече бях започнал да поглеждам часовника си. Хлопна книгата, сложи я в калъфа и започна да ми благодари и да ми стиска ръката, обещавайки да продължи работата си на другия ден. Тогава отново позвъни някакъв идиот и попита: „Родилният дом ли е?“ „Не, лудницата е“ — извиках ядосан и хлопнах слушалката. Кенгурянинът заключи калъфа, връчи ми с поклон сребърното ключе, взе си бомбето и се понесе към изхода. Телефонът зазвънна отново, но аз само го заплаших с юмрук и изпратих госта до асансьора. Моят работен ден беше свършил, затова, след като изпратих кенгурянина веднага заключих вратата, включих сигнализацията и си тръгнах.

На следващия ден кенгурянинът кой знае защо не дойде. Без да подозирам нищо, съвсем спокоен, точно в четири излязох от работа, радвайки се, че денят мина тихо и спокойно — дори телефонът не ме безпокоеше. Но на третия ден позвъни редакторът от енциклопедията и ме помоли да проверя как се пише правилно „рциихари“. Отключих калъфа и сърцето ми се сви — книгата я нямаше.

Спомнян си колко проклетия струпах по главата на кенгурянина. За миг дори не се усъмних, че изгубването на Декларацията е негова работа. Само не ми беше ясно, как се изхитри да направи това! Та нали не го изпусках из очи, а през останалото време безотказната сигнализация пазеше стаята. Но ругатните са си ругатни, а трябваше да се предприеме нещо. Милицията и криминалното дирене бяха ликвидирани преди няколко столетия и Петровка 38 отдавна беше Дом на приказките и Музей за детски рисунки. Затова се опитах сам да намеря кенгурянина. Уви, съобщиха ми, че той още завчера е излетял с нощния рейс за Плутон, а от там най-вероятно се е отправил с трансгалактическия лайнер за родината си.

След един ден, захвърлил младата си жена някъде из резерватите на Венера, долетя Хамлет Рафаел. Няма да изброявам несправедливите епитети и сравнения, с които той щедро ме награди в течение на половин работен ден. Учуди ме само това, че докато ме ругаеше, той често използваше старинни парични мерки. Валутата никога не е била негова специалност, а аз само разпервах ръце като слушах как свободно оперираше с архаичните термини, известни само на тесен кръг специалисти. При това логиката на неговото мислене беше съвършено непонятна за мен. Той викаше, че съм заплес, и изведнъж ми даваше висока оценка, заявявайки, че като работник струвам грош. Съвсем наскоро с голяма мъка, след година преговори, получихме за нашия музей един-единствен старинен грош, запазен по чудо в нечия частна колекция на Марс, а аз знаех истинската цена на тази невзрачна монета. Крещеше също, че ползата от мене била копейка, питаше колко като мене струват и фунт — очевидно подразбираше фунт стерлинги... После се поумори и ме подложи на разпит. И когато му разказах всичко, включително и за идиотското позвъняване за родилния дом, той се удари по челото.

— Ясно! Подвел те е... Така нагло да изнесе книгата пред очите ти... Юначага!

— Как пред очите ми? — възмутих се аз. — Аз сам го изпратих, кълна се в главата си, че не носеше нищо със себе си.

— Разбира се, че не е носил. Тя е била вътре. Та нали е кенгуру. Седнах от смайване.

— К... кенгуру — промърморих тъпо. Едва сега схванах, че жителите-мошеници от далечната планета са получили наименованието си не само заради лицата и краката си.

— Разбира се! Кенгуру! — рядка разновидност на разумни торбести. Жените носят децата си в торбата, а мъжете я използват за куфар.

— Значи тези позвънявания?

— Всичко е било скроено. На него са му били необходими само две-три секунди, за да скрие книгата и да затвори празния калъф. Представям си как ни се надсмива! Нашата конференция се провали и кой знае дали ще можем да я свикаме това столетие...

Ето как ме изигра кенгурянинът и едва не провали провеждането на конференцията на Търгчуждив и въвеждането на единна валута.

Но аз все пак му натрих носа.

След като ми се наложи да се разделя с работата си в отдела за идентификация, имах маса свободно време. Отново и отново се замислях за ловкостта, с която е действувал кенгурянинът. Такива операции не се провеждат без предварителна подготовка. Сигурно му е било ясно, че не трябва да действува наслуки — при най-малкото подозрение всичко отива на вятъра. Значи той преди това е знаел размерите на книгата, че тя стои в калъф и мястото на телефона. Но не би могъл и да разпитва за това. А как е узнал?

Внезапно се сетих за телевизията. Когато отидох при директора и влязох в кабинета му, веднага разбрах, че догадките ми са верни. На стената се кипреше голяма снимка — самият директор и един кенгурянин прегърнати на фона на някакъв неземеен пейзаж.

— Да, бях при тях — ми каза директорът, като забеляза моето любопитство. — Интересен народ са, ще ви кажа...

— Те ли ви поръчаха предаването за подготовката на конференцията? — запитах аз направо.

— Не точно, поръчаха, а просто... Дадох ми да разбера, че тази конференция много ги интересува, но нямали никаква информация. И

аз си помислих, че такова предаване в хрониката ще бъде доста полезно за широк кръг от нашите зрители.

— Мога ли да погледна тази хроника?

— Моля.

Директорът се повъртя при пулта и скоро на контролния монитор видях собствените си ръце, предпазливо отварящи калъфа със скъпоценната книга. Гласът на невидим диктор обясняваше, че всички разумни обитатели на Галактиката имат право да се присъединят към работата на Конференцията — достатъчно е само да впишат в тази книга своите координати. После видях на екрана съненото си лице — седях до масата, а до мен блестеше телефонната слушалка. Всичко ми стана ясно. Сърдечно благодарих на директора и си тръгнах. Но едно съмнение продължаваше да ме гризе. Ако той така добре си е организирал работата, защо все пак е отлетял с нощния рейс?

За да разбере това, тръгнах за космогарата и намерих диспечера, който е бил дежурен оная вечер. Той веднага си спомни за кенгурянина.

— С него стана досадна история. Издали му билет за вече заето място. За съжаление нашите машини са още несъвършени и понякога правят грешки. Какво да се прави. Но специалистите твърдят, че след стотина, двеста години такива недоразумения ще станат абсолютно невъзможни.

— За кой рейс имаше билет?

— За пет часа — много добре си спомням.

— А той е излетял с полунощния. Нямах ли други рейсове?

— Как да е нямало! Имахме свободни места за седем и десет часа.

— Тогава какво се случи?

— Не зная. Помня, че много се разсърди, дори вдигна шум, а после отиде в ресторанта. Повече не го видях.

Отидох в ресторанта и започнах да разпитвам келнерите за кенгурянина.

— Аз го обслужвах — ми каза мила блондинка, в която малко учуден познах красавицата от кафенето, в което неотдавна четох лекция за ролята на парите. Казваше се Клеопатра-Олга. — Тогава няхах никакво време, тъй като се готвех за зачот и исках да изпратя при него робота Яша. Но той поиска да го обслужва човек.

Веднага прозрях, защо кенгурянинът е проявил каприз. Роботът работи цяло денонощие. Той е винаги на мястото си, всичко вижда и никога не забравя нищо. А хората могат да си отидат, да забравят — разбери после кой е виждал кенгурянина и кой не. Провървя ми, че попаднах на Клеопатра-Олга.

Помолих момичето да ми разкаже всичко, което е запомнила, и тутакси узнах, защо кенгурянинът не е отлетял нито в седем, нито в десет часа. С него се случило неочаквано усложнение, напълно простено за чуждопланетец, незапознат с нашата кухня. Той решил да хапне и след вечеря изпил чаша чай с лимон, без да знае, че тази напитка действа на организма на кенгуряните по-силно отколкото на нас чистият спирт. С една дума след половин час той не можел да си каже името. Сложили го в ъгъла да се наспи.

— Не забелязах кога си е отишъл — разказваше Клеопатра-Олга. — Гледам, няма го. Значи си е отишъл... Какво ме засяга. Чак по-късно видях, че си е забравил книгата...

— Книгата? — подскочих аз. — Каква книга?

— Откъде да зная каква е? Доста солидничка... Дадохме я в Бюрото за намерени вещи.

Навярно девойката остана с не много добро мнение за мене, защото излетях от ресторанта като луд, без да й кажа „довиждане“.

В Бюрото за намерени вещи се втурнах така, сякаш ме гонеше бясно куче. Уви, там ме чакаше жесток удар.

— Да, тази книга стоя при нас през целия законен срок — десет дни. Тъй като никой не я потърси, ние взехме мерки за установяване на притежателя ѝ и я изпратихме по пощата.

— На кого? Къде? — изревах аз, като се вкопчих в изплашения пазач на Бюрото. Оня едва се изтръгна. Трябваше да му се извинявам. Накрая той каза, като порови в документите:

— Ето... Изпратена е на дванадесети на планетата Кенгуру.

Мислех, че ще получа удар. Бедният пазач се изплаши още повече и се зае да търси по телекса лекар. А аз седях и се опитвах да си представя, какво ли ще си помисли кенгурянинът за умствените способности на земляните, когато получи пратката. Наистина простотията е по-лоша от кражбата...

Оставаше само едно — да засечем пратката на Плутон, където става пренатоварване на далечните лайнери. Позвъних на Витковски,

разказах му всичко и ние се понесохме при министъра на пощите и телеграфите. Той бързо се свърза с Плутон. В очакване на отговора, ние седяхме като на тръни и подскачахме при всеки звън. Накрая телеграфният апарат изплю лентата с отговора. Стори ми се, че се провалям вдън земя заедно с дивана. Отговорът от Плутон гласеше: „Пратка номер еди кой си, индекс еди кой си, получател планетата Кенгуру, на петнадесети този месец е отправена по външнопространствената поща към адреса.“

Край! Извънпространствените кораби достигат до всяко затулено кътче на Галактиката за няколко минути. Следователно моят супостат сега разглежда нашата Декларация и с удоволствие оголва конските си зъби, учудвайки се на глупостта на земляните.

— Я гледай, как са се научили да работят — мърмореше Рафаел, когато ние оклюмали като пребити кучета се измъкнахме от кабинета на министъра. — Въвели са контролни срокове... нещастни новатори. Не са могли малко да побюрократничат.

Спрях се и го побутнах.

— Слушай, Рафаел, и все пак защо пратката е заминала на петнадесети, а не по-рано, както е трябвало? Къде е била едно денонощие?

— Ти пък сега — махна с ръка Рафаел. — Каква е разликата...

— Ето каква е. Почтите трябва да работят като часовници. Нима това е ред — задържали са цяло денонощие пощенска пратка до чуждопланетянин... Да отидем в Бюрото за намерени вещи.

— Ти пощуря ли? — попита Рафаел. — Вече нищо не може да се направи.

И той си тръгна за вкъщи. С огорчение гледах след него. Всички тези събития го извадиха от релсите. Но все едно, трябваше да разбере защо пратката е закъсняла. Какво да правя с тоя педантичен характер.

Този пазач, с който разговарях, вече го нямаше, неговият работен ден беше свършил, смяната му, симпатичен момък с щръкнали коси, седеше в креслото с учебник по псевдосферична стереометрия, явно се готвеше за изпит. Разказах му как стоят нещата, той почеса рошавата си глава, после тикна в устата си два пръста и изсвири. На този сигнал отнякъде иззад рафтовете се измъкна роботът-опаковач и учтиво каза „Здрасти“.

— Том, ти ли изпрати книгата за Кенгуру? — момъкът му каза номера и индекса на пратката.

— Аз — отговори Том с готовност, като мигаше с предните си очи.

— А кога? На коя дата?

Тук роботът сякаш се смути и замърмори нещо неразбрано за негабаритност, за нестандартна опаковка и други празни неща. Но момъкът само поклати глава.

— Не ме заблуждавай. Аз на тебе и зъбите ти зная, гълъбче. Пак си чел, нали?

Той се смути още повече и наведе очи.

— Четох... — промълви той едва-едва.

Изведнъж осъзнах какво значи това. Така се устремих към Том, че той се отдръпна назад.

— Том, гълъбче! Ти прочете ли тази книга?

— Прочетох я — неуверено отвърна роботът. — Нали е казано: учението е светлина, а неучението — тъмнина...

— Цялата, докрай?

— Естествено. Много, много увлекателна книга — каза Том, като се поободри.

— Ти си мой спасител! — закрещях аз, като се хвърлих на гърдите му. — Дай да те целуна!

И го мляснах по пластмасовото теме, до окото, като с това изумих пазача. Но ми беше все едно. Главното бе, че проклетият кенгуриянин остана с празни ръце. Нали роботите никога нищо не забравят!

И това, струва ми се е всичко. Конференцията се състоя навреме, и макар че не участвах в нея, се чувствавах като бог. Ако не бях аз... впрочем вие и сами можете да оцените моите заслуги в работата по укрепването на междупланетната търговия.

Историята с Кенгуру свърши с това. Разбира се, не се оплакахме. Кенгуриянинът проведе операцията така, че не остави никакви улики. Това, че забрави книгата в ресторанта, която ние бързо му изпратихме, нищо не говори — малко ли книги има по света! А тази книга я бе отворил само роботът Том, а роботите, както е известно, не са юридически лица. И всичко щеше да си остане скрито-покрито, ако не беше злоупотребата с горещи напитки, в случая чай с лимон, и разбира

се, ако не беше моят стремеж винаги да се докопвам до същността, без да оставям без внимание нито една дреболия.

Неведнъж се опитвах да си представя какво ли си е помислил кенгурянинът, като е разопаковал пратката от Земята и е намерил в нея книгата, заради която толкова е рискувал. Навярно е сметнал това за изтънчена макиавелиевска насмешка на земляните над неговия опит да я открадне. Възможно е и да е решил, че всичко е било скроено предварително — и заплесът-пазач и билетът за заетото място, и чайт с лимон... Но каквото и да си мисли, тази негова постъпка няма да му се размине.

Първата Всепланетна конференция на Търгчужцив мина при голям успех и беше безусловно най-забележителното събитие в живота на нашата Галактика. В нея взеха участие представителите на седем хиляди шестстотин тридесет и две планети. Изпратихме учтива покана и на Кенгуру. Разбира се, никой не се яви.

Животът ми си тече както преди. Завеждам Музея за валута, а също така и сътруднича в отдела за идентификация, в ролята си на извънщатен консултант. Така че работният ми ден е запълнен. Засега захвърлих щангите, но затова пък всеки ден, включително и през трите почивни, ходя на тренировки по бокс. Треньорът каза, че имам отлични способности. Особено много хвали моя ляв пряк. „С такъв удар — казва — и кон можеш да свалиш“.

Точно това ми трябва. Още месец-друг и ще отида да си поръчам билет за Кенгуру.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
4/1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.